

บทที่ 4

ผลการศึกษารจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงงานอุตสาหกรรมอาหาร ขนาดกลางและขนาดย่อม

ผลการศึกษารจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงงานอุตสาหกรรมอาหาร โดยศึกษาตาม
วัตถุประสงค์ ดังนี้

4.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของโรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดกลางและขนาดย่อม

4.1.1 โรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของโรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดกลาง จากจำนวนแบบ
สอบถามทั้งสิ้น 162 ราย ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด 162 ราย คิดเป็น 100 % ซึ่งแบ่งเป็นเพศชาย
จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 29 และเพศหญิง จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 71 แสดงให้เห็นว่า
ในโรงงานอุตสาหกรรมประเภทอุตสาหกรรมอาหารส่วนใหญ่จะใช้พนักงานที่เป็นเพศหญิงมาก
กว่าพนักงานที่เป็นเพศชาย เนื่องจากอุตสาหกรรมอาหารเป็นงานที่ต้องอาศัยความละเอียดอ่อนใน
การคัดแยกผลิตภัณฑ์ รวมถึงการคัดแต่งผลิตภัณฑ์เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่ออกมาคงรูปเดิม และต้อง
อาศัยความละเอียด ประณีตในการทำงาน จึงทำให้ต้องใช้พนักงานหญิงในแผนกนี้มากกว่า เพื่อให้
ขนาดผลิตภัณฑ์ที่ออกมาได้มาตรฐาน

กล่าวได้ว่าพนักงานส่วนใหญ่โดยเฉลี่ยมีอายุอยู่ในระหว่าง 20 – 29 ปี เนื่องจาก
พนักงานเหล่านี้อยู่ในวัยทำงาน สามารถที่จะทำงานได้ดี โดยเฉพาะงานการผลิต ซึ่งเป็นงานหลัก
ของโรงงานอุตสาหกรรมอาหาร และยังพบว่าส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
จึงทำให้พนักงานในโรงงานมีรายได้เฉลี่ยต่อคน/เดือน น้อยคืออยู่ในระหว่าง 2,000 – 4,000 บาท
ต่อคน/เดือน

พนักงานส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยผลิต ซึ่งมีมากถึง 43 ราย เฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ
26.50 โดยมีเพศหญิงทำงานอยู่ในหน่วยผลิตมากกว่าเพศชาย คิดเป็นเพศหญิงจำนวน 34 ราย และ
เพศชายจำนวน 9 ราย เนื่องจากเป็นงานที่ค่อนข้างละเอียด และต้องใช้ฝีมือในการทำงาน จึงทำ
ให้มีพนักงานหญิงมากกว่าพนักงานชาย ดังแสดงในตารางที่ 10-11

4.1.2 โรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดย่อม

จากจำนวนพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดย่อม จากแบบสอบถามทั้งหมด
62 ราย ได้รับแบบสอบถามคืนมา 62 ราย คิดเป็น 100 % ซึ่งแบ่งเป็นเพศชายมากกว่า และเพศหญิง
เนื่องจากส่วนใหญ่เพศชายจะทำงานด้านหน่วยไฟฟ้าและพลังงาน หน่วยซ่อมบำรุง หน่วยคลัง

สินค้า และหน่วยควบคุมคุณภาพมาก จึงทำให้มีพนักงานชายมากกว่าหญิง ส่วนพนักงานหญิงจะมีมากในหน่วยที่ทำการผลิต และหน่วยบุคคล/ธุรการ เนื่องจากเป็นงานทางด้านการผลิต และการทำบัญชีต่าง ๆ ต้องอาศัยความละเอียดและพิถีพิถันในการทำงาน จึงทำให้มีพนักงานหญิงในหน่วยงานนี้มาก และอายุส่วนใหญ่ของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมขนาดย่อมจะอยู่ระหว่าง 30 – 39 ปี จะเห็นได้ว่าอายุส่วนใหญ่ของพนักงานในโรงงานขนาดย่อมจะมีอายุงานมากกว่าพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลาง รายได้เฉลี่ยของโรงงานอุตสาหกรรมขนาดย่อม ส่วนใหญ่จะมีรายได้อยู่ระหว่าง 4,001 – 6,000 บาท ซึ่งเมื่อเทียบกับโรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลางที่มีรายได้เฉลี่ยส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 2,000 – 4,000 บาท เพราะพนักงานส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับค่อนข้างสูง คือระดับอนุปริญญา และไม่เปลี่ยนงานบ่อย ส่วนในโรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลางนั้นส่วนใหญ่เน้นการผลิตเพื่อส่งออกมากกว่า จึงทำให้มีพนักงานที่ใช้แรงงานและมีการศึกษาในระดับประถมศึกษามากกว่าโรงงานอุตสาหกรรมขนาดย่อม ดังนั้นจึงทำให้รายได้ส่วนใหญ่ของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมขนาดย่อมจะมากกว่าโรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลาง ซึ่งมีแรงงานที่อยู่ในหน่วยผลิต จึงทำให้ไม่ต้องใช้ความรู้มากนัก ดังแสดงในตารางที่ 10-11

ตารางที่ 10 ข้อมูลเบื้องต้นของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดกลางและขนาดย่อม

รายการ	โรงงานอุตสาหกรรม อาหารขนาดกลาง		โรงงานอุตสาหกรรม อาหารขนาดย่อม	
	จำนวน (N=162)	คิดเป็น ร้อยละ	จำนวน (N=62)	คิดเป็น ร้อยละ
1) เพศ				
- ชาย	47	29	35	56.45
- หญิง	115	71	27	43.55
2) อายุ				
- ต่ำกว่า 20 ปี	2	1.24	0	0
- 20 – 29 ปี	77	47.53	21	33.87
- 30 – 39 ปี	61	37.65	32	51.61
- 40 – 49 ปี	22	13.58	9	14.52

ตารางที่ 10 (ต่อ)

รายการ	โรงงานอุตสาหกรรม อาหารขนาดกลาง		โรงงานอุตสาหกรรม อาหารขนาดย่อม	
	จำนวน (N=162)	คิดเป็น ร้อยละ	จำนวน (N=62)	คิดเป็น ร้อยละ
3) ระดับการศึกษา	24	14.80	17	22.70
- ประถมศึกษา	39	24.10	11	17.70
- มัธยมศึกษาตอนต้น	43	26.50	8	12.90
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	30	18.50	18	29
- อนุปริญญา (ปวส.)	21	13.00	6	9.70
- ปริญญาตรี	1	0.60	0	0
- สูงกว่าปริญญาตรี	4	2.50	2	3.20
4) ลักษณะกลุ่มงาน				
- หน่วยผลิต	43	26.50	25	26.5
- หน่วยควบคุมคุณภาพ	24	14.80	5	8.10
- หน่วยคลังสินค้า	33	20.40	5	8.10
- หน่วยบุคคล/ธุรการ	32	19.80	12	19.40
- หน่วยซ่อมบำรุง	7	4.30	1	1.60
- หน่วยไฟฟ้า/พลังงาน	5	3.10	9	14.50
- อื่น ๆ	18	11.10	5	8.10
5) รายได้				
- 2,000 – 4,000 บาท	62	38.30	10	16.10
- 4,001 - 6,000 บาท	48	29.60	30	48.40
- 6,001 – 8,000 บาท	21	13.00	10	16.10
- สูงกว่า 8,000 บาท	24	14.80	11	17.70
- อื่น ๆ	7	4.30	1	1.60

ตารางที่ 11 จำนวนเพศชายและเพศหญิงแบ่งตามกลุ่มงานของพนักงาน
โรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดกลางและขนาดย่อม

รายการ	โรงงานอุตสาหกรรม อาหารขนาดกลาง		โรงงานอุตสาหกรรม อาหารขนาดย่อม	
	เพศชาย	เพศหญิง	เพศชาย	เพศหญิง
6) ลักษณะกลุ่มงานแบ่งตามเพศ				
- หน่วยผลิต	9	34	8	17
- หน่วยควบคุมคุณภาพ	2	22	4	1
- หน่วยคลังสินค้า	3	30	4	1
- หน่วยบุคคล/ธุรการ	16	16	4	8
- หน่วยซ่อมบำรุง	5	2	1	0
- หน่วยไฟฟ้าและพลังงาน	5	0	9	0
- อื่น ๆ	7	11	5	0

4.2 ข้อมูลพื้นฐานโดยทั่วไปของครัวเรือนบริเวณใกล้เคียงโรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดกลาง
และขนาดย่อม

4.2.1 โรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดกลาง

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของครัวเรือนบริเวณใกล้เคียงโรงงานพบว่า ส่วนใหญ่ครัวเรือนบริเวณใกล้เคียงโรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลาง จะอาศัยอยู่ในท้องถิ่นนี้เป็นระยะเวลา 41 ปีขึ้นไป และมีเพศชายเป็นหัวหน้าครอบครัวมากกว่าเพศหญิง โดยอายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างส่วนมากอยู่ในระดับ 25 – 40 ปี มีการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษา จึงทำให้ครัวเรือนมีรายได้น้อย เนื่องจากครัวเรือนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและมีรายได้อยู่ระหว่าง 2,000 – 4,000 บาท แสดงให้เห็นว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีรายได้น้อยจึงทำให้มีโอกาสที่จะได้รับการศึกษาน้อยตามไปด้วย ดังนั้นจึงต้องประกอบอาชีพเกษตรกรรม ดังตารางที่ 12

4.2.2 โรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดย่อม

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของครัวเรือนบริเวณใกล้เคียงโรงงานพบว่าส่วนใหญ่ครัวเรือนบริเวณใกล้เคียงโรงงานอุตสาหกรรมขนาดย่อมอย่างจะอาศัยอยู่ในท้องถิ่นนี้เป็นระยะเวลา 41 ปีขึ้นไป เท่ากับครัวเรือนบริเวณใกล้เคียงโรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลาง และมีเพศชายเป็นหัวหน้าครอบครัวมากกว่าเพศหญิง โดยอายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างส่วนมากอยู่ในระดับ 41 – 55 ปี

ส่วนใหญ่การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา เนื่องจากครัวเรือนเหล่านี้จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม จึงทำให้มีรายได้น้อย และโอกาสที่จะได้รับการศึกษาจึงน้อยตามไปด้วย ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของครัวเรือนบริเวณใกล้เคียงโรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดกลางและขนาดย่อม

รายการ	โรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดกลาง		โรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดย่อม	
	จำนวน (N=40)	ร้อยละ	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
1) เพศ				
- ชาย	24	60	23	63.88
- หญิง	16	40	13	36.12
2) อายุ				
- 25 – 40 ปี	17	42.50	15	41.67
- 41 – 55 ปี	12	30	19	52.78
- 56 ขึ้นไป	11	27.50	2	5.55
3) ระดับการศึกษา				
- ประถมศึกษา	27	67.50	19	52.80
- มัธยมศึกษาตอนต้น	4	10.00	11	30.60
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	4	10.00	2	5.60
- ประกาศนียบัตร (ปวส.)	2	5.00	2	5.60
- ปริญญาตรี	2	5.00	0	0
- อื่น ๆ	1	2.50	0	0
4) อาชีพ				
- เกษตรกรรม	17	42.50	13	36.10
- ค้าขาย	5	12.50	12	33.33
- รับราชการ	4	10.00	2	5.60
- รับจ้างทั่วไป	10	25.00	8	22.20
- อื่น ๆ	4	10.00	1	2.80

ตารางที่ 12 (ต่อ)

รายการ	โรงงานอุตสาหกรรม อาหารขนาดกลาง		โรงงานอุตสาหกรรม อาหารขนาดย่อม	
	จำนวน (N=40)	ร้อยละ	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
5) รายได้				
- 2,000 – 4,000 บาท	16	40	22	61.10
- 4,001 – 6,000 บาท	8	20	9	25.00
- 6,001 – 8,000 บาท	4	10	2	5.60
- มากกว่า 8,000 บาท	4	10	2	5.60
- อื่น ๆ	8	20	1	2.80
6) ระยะเวลาที่อาศัยอยู่				
- 1 – 10 ปี	7	17.50	6	16.67
- 11 – 20 ปี	8	20	3	8.33
- 21 – 30 ปี	9	22.50	1	2.78
- 31 – 40 ปี	5	12.50	11	30.56
- 41 ปีขึ้นไป	11	27.50	15	41.66

4.3 ศึกษาประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากปัจจัยที่ใช้ในการผลิต และขั้นตอนการผลิตที่มีต่อ ปัญหาสิ่งแวดล้อมของอุตสาหกรรมอาหารขนาดกลางและขนาดย่อม

4.3.1 โรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดกลาง

ผลจากการศึกษาพบว่าประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมนั้นเกิดจากกระบวนการผลิตและ
วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารจะมีเศษผักและผลไม้ต่าง ๆ รวมทั้งส่วน-
ประกอบที่ใช้ในการผลิต และน้ำเสียที่เกิดจากการล้างวัตถุดิบ ทำให้เกิดปัญหาน้ำเสีย ปัญหาทาง
ด้านขยะ ส่งกลิ่นเหม็นรบกวนพนักงานในขณะที่ทำงาน รวมทั้งคร้วเรือนบริเวณใกล้เคียงโรงงาน
และก่อให้เกิดน้ำเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิต และในอาคารที่ใช้สำหรับการผลิต จะมีเสียงดังของ
เครื่องจักรอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งความร้อนที่เกิดจากกระบวนการผลิต ทำให้อากาศถ่ายเทไม่สะดวก
ส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายและต่อสิ่งแวดล้อมรวมทั้งคร้วเรือนบริเวณใกล้เคียงโรงงาน
ดังแสดงในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่เกิดจากกระบวนการผลิต
ของโรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดกลาง

วัตถุดิบ	ส่วนประกอบ/เครื่องปรุง	ของเหลือ	ประเด็นปัญหา
ลำไย ลื่นจี	น้ำตาล, น้ำ	เปลือก, เมล็ด	มีกลิ่นเหม็น/ ขยะ
ลูกชิด	แช่ซัลเฟอร์	น้ำทิ้ง	มีกลิ่นเหม็นและคันตามตัว
มะเขือเทศ	น้ำ	น้ำลวกมะเขือเทศมี ส่วนผสมของโซดาไฟ	มีกลิ่น และเป็นอันตรายต่อ ระบบทางเดินหายใจ
หน่อไม้ ข้าวโพด	น้ำ	เปลือก, น้ำล้างหน่อไม้ และ ข้าวโพด	ปริมาณน้ำที่ใช้มาก ทำให้ บ่อบำบัดน้ำเสียต้องเอ่อล้น ทำให้ส่งกลิ่นเหม็น
ผักกาดดอง	ผักกาดดอง, ข่า, เกลือ, น้ำตาล	เศษผักกาดดอง	น้ำเสียจากการล้างผัก, เศษ ผักทำให้น้ำเหม็น
กระเทียม, จิง	น้ำตาล	เศษจิงเน่า, เศษ กระเทียม	มีกลิ่นเหม็น รบกวนเวลา ทำงาน
พริกแดง, เขียว	-	-	เคี้ยวก่อนบรรจุหรือช่วงบด ละเอียดมีกลิ่นฉุนมาก ฟุ้งไป ทั่วโรงผลิต ทำให้แสบตา และแสบจมูก

4.3.2 โรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดย่อม

ผลจากการศึกษาพบว่า ประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่เกิดจากกระบวนการผลิตและวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต โดยในโรงงานอุตสาหกรรมอาหาร จะใช้วัตถุดิบที่เป็นผัก และผลไม้ต่าง ๆ ตามฤดูกาล เพื่อนำมาแปรรูป และส่วนประกอบที่ใช้ในการผลิตที่เหลือจากขั้นตอนการผลิต ได้แก่ เศษผัก และผลไม้ เปลือกและเมล็ดของผัก - ผลไม้ต่าง ๆ น้ำเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิต รวมทั้งภาชนะบรรจุสำหรับผลิตภัณฑ์ รวมทั้งอาคารโรงผลิตซึ่งมีความร้อนต่าง ๆ ที่เกิดจากกระบวนการผลิต จึงทำให้เกิดหมอกควัน ความร้อนในขณะทำงาน เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อพนักงานในโรงงาน รวมทั้งปัญหาที่เกิดจากเศษวัตถุดิบต่าง ๆ ก่อให้เกิด

ปัญหาด้าน กลิ่นเหม็น รวมทั้งน้ำเสีย อันส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย รวมทั้งต่อสิ่งแวดล้อม และครัวเรือนบริเวณใกล้เคียงโรงงาน ดังแสดงในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากกระบวนการผลิต
ของโรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดย่อม

วัตถุดิบ	ส่วนประกอบ/เครื่องปรุง	ของเหลือ	ประเด็นปัญหา
ลำไย, ลิ้นจี่, เงาะ	น้ำตาล, น้ำ	เปลือก, เมล็ด	มีกลิ่นเหม็น/ เศษเปลือก, เศษเนื้อผลไม้ต่าง ๆ
พริก, กระเทียม	น้ำส้ม, เกลือ	เศษพริก, กระเทียม	น้ำเสีย, ขยะพริกมีกลิ่นฉุน และแสบตา
หน่อไม้ ข้าวโพด	น้ำ	เปลือก, น้ำล้าง หน่อไม้	เศษเนื้อข้าวโพดและเปลือกทำให้ไปอุดตันในท่อระบายน้ำ ทำให้เน่าและส่งกลิ่นเหม็น

4.4 ผลกระทบที่ชุมชนได้รับจากโรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดกลางและขนาดย่อม

4.4.1 โรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดกลาง

จากการวิเคราะห์ตารางที่ 15 พบว่า ครัวเรือนที่อาศัยอยู่ใกล้เคียงโรงงานส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากโรงงานในด้านน้ำเสียมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาได้แก่ผลกระทบด้านขยะจากโรงงาน และผลกระทบทางด้านกลิ่นเหม็นจากโรงงาน ส่วนทางด้านอากาศมีผลกระทบจากโรงงาน จากการสอบถามครัวเรือนบริเวณใกล้เคียงโรงงาน ทำให้ทราบว่าเมื่อก่อนนี้ชาวบ้านจะได้รับผลกระทบเกี่ยวกับน้ำเสียมาก แต่ต่อมาทางโรงงานได้แก้ไขปรับปรุงระบบบำบัดน้ำเสีย อีกทั้งอบต. (องค์การบริหารส่วนตำบล) ได้มีส่วนในการกระตุ้นให้ทางโรงงานแก้ไขปัญหาในเรื่องด้านน้ำเสีย จึงทำให้ปัญหาทางด้านน้ำเสียลดน้อยลงไป และจากการสอบถามชาวบ้านพบว่า ขณะนี้ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ปัญหาทางด้านขยะจากโรงงาน ซึ่งทางโรงงานจะนำขยะที่เกิดจากกระบวนการผลิต และเศษวัตถุดิบ (ผัก-ผลไม้) รวมทั้งภาชนะที่ใช้ในการผลิตที่ไม่ใช่แล้ว นำไปทิ้งในรวมกันในหลุมขยะที่ทางโรงงานขุดไว้ โดยไม่ได้ปิด (เพราะเป็นหลุมเปิด จะปิดหลุมขยะเมื่อขยะเต็มเท่านั้น) จึงทำให้มีแมลงวันมาก ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ครัวเรือนที่อยู่ใกล้เคียงกับทางโรงงาน อีกทั้งในฤดูฝน เมื่อฝนตก น้ำฝนก็จะไหลลงมาสู่พื้นที่ที่ชาวบ้านอาศัย เนื่องจากหลุมขยะที่ทางโรงงานขุดไว้จะอยู่บริเวณเหนือพื้นที่ที่ชาวบ้านอาศัย โดยเฉพาะในฤดูทำนา น้ำก็จะไหลมายังที่นาของชาวบ้าน ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายของชาวบ้านที่ทำนา โดยทำให้

ชาวบ้านที่ทำนาเกิดอาการคัน และเป็นผื่นแดงโดยไม่ทราบสาเหตุ ซึ่งชาวบ้านคิดว่าคงเกิดจากน้ำฝนที่ไหลมาจากหลุมขยะของโรงงาน และปัจจุบันชาวบ้านต่างวิตกกังวลว่า น้ำบาดาลที่ชาวบ้านใช้อุปโภคและบริโภคอยู่เป็นประจำทุกวันอาจจะมีสารพิษต่าง ๆ เจือปนอยู่ในน้ำบาดาลที่ตนเองใช้อยู่

4.4.2 โรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดย่อม

จากการวิเคราะห์ตารางที่ 15 พบว่า คริวเรือนที่อาศัยอยู่ใกล้เคียงบริเวณโรงงานได้รับผลกระทบจากโรงงานในด้านกลิ่นเหม็นมากที่สุด ส่วนทางด้านอื่น ๆ ไม่ค่อยได้รับผลกระทบเนื่องจากคริวเรือนที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงโรงงานมีจำนวนหลังคาเรือนน้อย และที่ตั้งของบ้านเรือนอยู่ห่างกันแบบกระจาย ทำให้ไม่ค่อยได้รับผลกระทบจากปัญหาดังกล่าว จากการสอบถามชาวบ้านบริเวณใกล้เคียงโรงงานพบว่า ปัญหาทางด้านกลิ่นเหม็นนั้นจะมีมากในฤดูกาลที่มีการผลิตผลไม้ประเภทสับปะรด ซึ่งคริวเรือนเหล่านี้อยากให้ทางโรงงานแก้ไขปัญหาดังกล่าว และจากการสอบถามเจ้าของโรงงานพบว่า มีหน่วยงานที่ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงโรงงานร้องเรียนในด้านกลิ่นเหม็น เนื่องจากโรงงานตั้งอยู่เหนือบริเวณที่หน่วยงานนั้นตั้งอยู่ จึงทำให้ได้รับผลกระทบทางด้านกลิ่นเหม็นของบ่อบำบัดน้ำเสีย และขณะนี้ทางโรงงานกำลังอยู่ระหว่างดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ตารางที่ 15 ผลกระทบที่ได้รับจากโรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดกลางและขนาดย่อม

ผลกระทบจากโรงงาน	โรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดกลาง		โรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดย่อม	
	จำนวน (N=40)	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน (N=36)	คิดเป็นร้อยละ
1. ด้านขยะ				
น้อย	5	12.50	20	86.10
ปานกลาง	15	37.50	11	5.60
มาก	20	50	5	8.30
2. ด้านกลิ่น				
น้อย	5	12.50	4	11.10
ปานกลาง	16	40	5	13.90
มาก	19	47.50	27	72
3. ด้านเสียง				
น้อย	24	60	32	88.90
ปานกลาง	14	35	3	8.30
มาก	2	5	1	2.80

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ผลกระทบจากโรงงาน	โรงงานอุตสาหกรรม อาหารขนาดกลาง		โรงงานอุตสาหกรรม อาหารขนาดย่อม	
	จำนวน (N=40)	คิดเป็นร้อยละ	จำนวน (N=36)	คิดเป็นร้อยละ
4 ด้านอากาศ				
น้อย	17	42.5	30	83.40
ปานกลาง	17	42.5	3	8.30
มาก	6	15	3	8.30
5. ด้านน้ำเสีย				
น้อย	5	12.5	20	55.6
ปานกลาง	6	15	10	27.8
มาก	29	72.5	6	16.7

4.5 ทักษะคิด ความคิดเห็น และความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมของอุตสาหกรรมอาหารขนาดกลางและขนาดย่อม

4.5.1 โรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดกลาง

ผลการศึกษาพบว่า พนักงานในโรงงานส่วนใหญ่มีทัศนคติ ความคิดเห็นและความตระหนักในเรื่องสิ่งแวดล้อม เกี่ยวกับมลภาวะที่เกิดจากกิจกรรมในการทำงานที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในระดับที่ไม่สูงนัก โดยมีความเข้าใจว่ากิจกรรมที่เขาทำอยู่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในระดับที่น้อย ส่วนปัญหาทางด้านเสียง ขยะมูลฝอย สารเคมี อยู่ในระดับที่น้อย ยังพบอีกว่า โรงงานเคยได้รับการร้องเรียนจากผู้อยู่อาศัยข้างเคียงเกี่ยวกับปัญหาเรื่องน้ำเสีย ส่วนปัญหาทางด้านอากาศเป็นพิษ ด้านฝุ่นละออง ดานเสียง และด้านกลิ่นเหม็นนั้นพบว่ามีน้อย โดยพบว่าสิ่งที่เคยได้รับการร้องเรียนนั้น โรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลางได้มีการปรับปรุงแก้ไขไปบ้างแล้ว รวมทั้งทางโรงงานมีวิธีการในการกำจัดของเสียต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

พนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดกลางเข้าใจในเรื่องของการสร้างมลภาวะเพิ่มมากขึ้นจะทำให้ค่าใช้จ่ายในการบำบัดของเสียนี้มากขึ้นตามไปด้วย และการใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพช่วยลดมลภาวะต่าง ๆ ให้น้อยลง พนักงานในโรงงานมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบที่ตนเองได้รับทั้งทางด้านผิวหนัง การได้ยิน และกลิ่น อยู่ในระดับน้อย รวมทั้งขณะทำงานพนักงานได้ปฏิบัติอย่างถูกต้องในการใช้อุปกรณ์ป้องกันต่าง ๆ เช่น ถุงมือ ผ้าปิดปากหรือหน้ากาก สวมใส่รองเท้า

ทำยาง ผ่ากันเปื้อน และสวมหมวกคลุมผมในขณะปฏิบัติงานเป็นส่วนมาก ส่วนอุปกรณ์ทางด้าน การป้องกันเสียงใช้พบว่ามีการใช้น้อย

สำหรับในเรื่องการอบรมพนักงานด้านสิ่งแวดล้อมนั้น พบว่าพนักงานเคยได้รับการ อบรมทางด้านสิ่งแวดล้อมค่อนข้างน้อย อีกทั้งยังทราบว่าทาง โรงงานมีหน่วยตรวจสอบและควบคุม บำบัดมลภาวะเพื่อตรวจสอบและควบคุมไม่ให้เกิดมลภาวะอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ดังแสดง รายละเอียดในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ทักษะ ความคิดเห็น และความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อม ของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดกลาง

ทัศนคติ ความคิดเห็น และความตระหนัก ในปัญหาสิ่งแวดล้อม	น้อย	ปานกลาง	มาก	เกณฑ์
1. ท่านทราบหรือเข้าใจมลภาวะมากน้อยเพียงใด	23	108	31	ปานกลาง
2. มลภาวะที่เกิดจากกิจกรรมหรืองานที่ทำอยู่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในระดับใด	41	82	39	ปานกลาง
3. งานที่ทำอยู่ก่อให้เกิดปัญหาด้านน้ำเสียในระดับใด	42	69	51	ปานกลาง
4. งานที่ทำอยู่ก่อให้เกิดปัญหาด้านกลิ่นในระดับใด	48	67	47	ปานกลาง
5. งานที่ทำอยู่ก่อให้เกิดปัญหาด้านเสียงในระดับใด	86	52	24	น้อย
6. งานที่ทำอยู่ก่อให้เกิดปัญหาด้านขยะมูลฝอยในระดับใด	100	47	15	น้อย
7. งานที่ทำอยู่ก่อให้เกิดปัญหาด้านสารเคมีในระดับใด	101	52	9	น้อย
8. งานที่ทำอยู่ก่อให้เกิดปัญหาด้านควัน/ฝุ่นในระดับใด	90	44	28	น้อย
9. เคยได้รับการร้องเรียนจากผู้อยู่อาศัยข้างเคียงเกี่ยวกับปัญหาด้านน้ำเสียในระดับใด	37	69	56	ปานกลาง
10. เคยได้รับการร้องเรียนจากผู้อยู่อาศัยข้างเคียงเกี่ยวกับปัญหาด้านอากาศเป็นพิษในระดับใด	119	30	13	น้อย
11. โรงงานเคยได้รับการร้องเรียนจากผู้อยู่อาศัยข้างเคียงเกี่ยวกับปัญหาด้านฝุ่นละอองในระดับใด	139	17	6	น้อย
12. โรงงานเคยได้รับการร้องเรียนจากผู้อยู่อาศัยข้างเคียงเกี่ยวกับปัญหาด้านเสียงในระดับใด	138	17	7	น้อย
13. โรงงานเคยได้รับการร้องเรียนจากผู้อยู่อาศัยข้างเคียงเกี่ยวกับปัญหาด้านกลิ่นเหม็นในระดับใด	123	27	12	น้อย
14. สิ่งที่ได้รับการร้องเรียนได้มีการแก้ไขปรับปรุงในระดับใด	21	81	60	ปานกลาง
15. โรงงานมีวิธีการกำจัดมลภาวะของเสียต่างๆตามกฎหมายในระดับใด	6	85	71	ปานกลาง
16. การสร้างมลภาวะเพิ่มมากขึ้นทำให้ค่าใช้จ่ายเพิ่มในระดับใด	118	78	65	ปานกลาง

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ทัศนคติ ความคิดเห็น และความตระหนัก ในปัญหาสิ่งแวดล้อม	น้อย	ปานกลาง	มาก	เกณฑ์
17. การใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพช่วยลดมลภาวะ ต่าง ๆ ให้น้อยลงในระดับใด	65	67	77	มาก
18. งานที่ท่านทำอยู่ทำให้เกิดผลกระทบต่อผิวหนัง	77	49	48	น้อย
19. งานที่ท่านทำอยู่ทำให้เกิดผลกระทบต่อ การได้ยิน	60	50	35	น้อย
20. งานที่ท่านทำอยู่ทำให้เกิดผลกระทบต่อ การได้กลิ่น	9	39	63	มาก
21. ระหว่างปฏิบัติงานท่านใช้ผ้าปิดปากปิดจมูก	37	26	99	มาก
22. ระหว่างปฏิบัติงานท่านใส่ถุงมือเป็นประจำ	35	27	100	มาก
23. ระหว่างปฏิบัติงานท่านมีการสวมใส่รองเท้ายาง	23	21	118	มาก
24. ระหว่างปฏิบัติงานท่านสวมใส่ผ้ากันเปื้อน	35	24	103	มาก
25. ระหว่างปฏิบัติงานท่านสวมหมวกคลุมผม	23	20	109	มาก
26. ระหว่างปฏิบัติงานท่านใช้เครื่องป้องกันเสียง	68	35	59	น้อย
27. ท่านเคยได้รับการฝึกอบรมในด้านสิ่งแวดล้อม	62	75	25	น้อย
28. โรงงานของท่านมีหน่วยตรวจสอบและควบคุมบำบัดมลภาวะอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	40	61	61	ปานกลาง/ มาก

ตารางที่ 17 ทัศนคติ ความคิดเห็น และความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อม
ของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดกลางจำแนกเป็นร้อยละ

ทัศนคติ ความคิดเห็นและความตระหนัก ในปัญหาสิ่งแวดล้อม	จำนวน (คน)	\bar{X}	S.D.	เกณฑ์
1. ท่านทราบหรือเข้าใจมลภาวะมากน้อยเพียงใด	162	2.0494	.5770	ปานกลาง
2. มลภาวะที่เกิดจากกิจกรรมหรืองานที่ท่านทำอยู่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในระดับใด	162	1.9877	.7048	ปานกลาง
3. งานที่ท่านทำอยู่ก่อให้เกิดปัญหาด้านน้ำเสียในระดับใด	162	2.0556	.7580	ปานกลาง
4. งานที่ท่านทำอยู่ก่อให้เกิดปัญหาด้านกลิ่นในระดับใด	162	1.9938	.7681	ปานกลาง
5. งานที่ท่านทำอยู่ก่อให้เกิดปัญหาด้านเสียงในระดับใด	162	1.6173	.7320	น้อย
6. งานที่ท่านทำอยู่ก่อให้เกิดปัญหาด้านขยะมูลฝอยในระดับใด	162	1.4753	.6613	น้อย
7. งานที่ท่านทำอยู่ก่อให้เกิดปัญหาด้านสารเคมีในระดับใด	162	1.4321	.5989	น้อย

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ทัศนคติ ความคิดเห็น และความตระหนัก ในปัญหาสิ่งแวดล้อม	จำนวน (คน)	\bar{X}	S.D.	เกณฑ์
8. งานที่ทำอยู่ก่อให้เกิดปัญหาด้านคว้น/ฝุ่นในระดับใด	162	1.6173	.7652	น้อย
9. เคยได้รับการร้องเรียนจากผู้อยู่อาศัยข้างเคียงเกี่ยวกับ ปัญหาด้านน้ำ เสียในระดับใด	162	2.1173	.7509	ปานกลาง
10. เคยได้รับการร้องเรียนจากผู้อยู่อาศัยข้างเคียงเกี่ยวกับปัญหาด้าน อากาศเป็นพิษในระดับใด	162	1.3457	.6238	น้อย
11. โรงงานเคยได้รับการร้องเรียนจากผู้อยู่อาศัยข้างเคียงเกี่ยวกับ ปัญหาด้านฝุ่นละอองในระดับใด	162	1.1790	.4716	น้อย
12. โรงงานเคยได้รับการร้องเรียนจากผู้อยู่อาศัยข้างเคียงเกี่ยวกับ ปัญหาด้านเสียงในระดับใด	162	1.1914	.4926	น้อย
13. โรงงานเคยได้รับการร้องเรียนจากผู้อยู่อาศัยข้างเคียงเกี่ยวกับ ปัญหาด้านกลิ่นเหม็นในระดับใด	162	1.3148	.6051	น้อย
14. สิ่งที่ได้รับการร้องเรียนได้มีการแก้ไขปรับปรุงในระดับใด	162	2.2407	.6669	ปานกลาง
15. โรงงานมีวิธีการกำจัดมลภาวะของเสียต่างๆตามกฎหมายในระดับ ใด	162	2.4012	.5624	มาก
16. การสร้างมลภาวะเพิ่มมากขึ้นทำให้ค่าใช้จ่ายเพิ่มในระดับใด	162	2.2840	.6638	ปานกลาง
17. การใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพช่วยลดมลภาวะ ต่าง ๆ ให้น้อย ลงในระดับใด	162	2.3642	.6757	มาก
18. งานที่ท่านทำอยู่ทำให้เกิดผลกระทบต่อผิวหนัง	162	1.8951	.8311	ปานกลาง
19. งานที่ท่านทำอยู่ทำให้เกิดผลกระทบต่อผิวการได้ยิน	162	1.7407	.7925	ปานกลาง
20. งานที่ท่านทำอยู่ทำให้เกิดผลกระทบต่อการได้กลิ่น	162	2.0185	.7048	ปานกลาง
21. ระหว่างปฏิบัติงานท่านใช้ผ้าปิดปากปิดจมูก	162	2.3827	.8351	มาก
22. ระหว่างปฏิบัติงานท่านใส่ถุงมือเป็นประจำ	162	2.4012	.8225	มาก
23. ระหว่างปฏิบัติงานท่านมีการสวมใส่รองเท้ายาง	162	2.5864	.7278	มาก
24. ระหว่างปฏิบัติงานท่านสวมใส่ผ้ากันเปื้อน	162	2.4198	.8245	มาก
25. ระหว่างปฏิบัติงานท่านสวมหมวกคลุมผม	162	2.4691	.8127	ปานกลาง
26. ระหว่างปฏิบัติงานท่านใช้เครื่องป้องกันเสียง	162	1.9444	.8864	ปานกลาง
27. ท่านเคยได้รับการฝึกอบรมในด้านสิ่งแวดล้อม	162	1.7716	.6985	ปานกลาง
28. โรงงานของท่านมีหน่วยตรวจสอบและควบคุมบำบัดมลภาวะ อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	162	2.1296	.7813	ปานกลาง

4.5.2 โรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดย่อม

ผลการศึกษาพบว่า พนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมขนาดย่อม ส่วนใหญ่มีเข้าใจในเรื่องของมลภาวะที่เกิดจากกิจกรรมในการทำงานที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมค่อนข้างมาก โดยส่งผลกระทบต่อทั้งทางด้านน้ำเสีย กลิ่นเหม็น ส่วนปัญหาทางด้านเสียง ขยะมูลฝอย สารเคมี พบว่าอยู่ในระดับที่น้อย พนักงานในโรงงานมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการรื้อเรียนจากผู้อยู่อาศัยที่อยู่บริเวณข้างเคียงเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ นั้นมีน้อย โดยส่วนใหญ่เข้าใจว่าครัวเรือนที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงโรงงานจะรื้อเรียนในเรื่องของน้ำเสีย และกลิ่นเหม็น

ทางด้านวิธีกำจัดมลภาวะของเสียต่าง ๆ ตามกฎหมายนั้น พนักงานในโรงงานมีวิธีการกำจัดขยะ โดยการทิ้งขยะในที่ที่จัดไว้ให้ตามประเภทของขยะ เช่น ขยะเปียก ขยะแห้ง ขยะที่ต้องนำไป Recycle รวมทั้งมีความคิดเห็นว่า การนำเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการทำงานจะทำให้ลดมลภาวะต่าง ๆ ให้น้อยลง

ทางด้านผลกระทบที่ได้รับจากการทำงานนั้น พนักงานมีความเห็นว่าได้รับผลกระทบทางด้านผิวหนัง จากการได้ขืนและกลิ่นเหม็นน้อยมาก และในขณะที่ทำงานพนักงานส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติตัวอย่างถูกต้องในการใช้อุปกรณ์ป้องกันต่าง ๆ เช่น ถุงมือ ผ้าปิดปากหรือจุก สวมใส่รองเท้ายาง ผ้ากันเปื้อน และสวมหมวกคลุมผมในขณะที่ปฏิบัติงานค่อนข้างมาก ส่วนอุปกรณ์ทางการป้องกันเสียงพบว่าพนักงานมีการใช้น้อยมาก

ทางการอบรมพนักงานในโรงงานในด้านสิ่งแวดล้อมนั้น พนักงานในโรงงานมีความคิดเห็นว่าไม่ค่อยได้รับการอบรมทางด้านสิ่งแวดล้อม พนักงานในโรงงานทราบว่าทางโรงงานมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตรวจสอบและควบคุมบำบัดมลภาวะอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

จากการสอบถามครัวเรือนบริเวณใกล้เคียงโรงงานพบว่า จะมีปัญหาทางด้านกลิ่นบ้างเป็นครั้งคราวในฤดูกาลที่มีการผลิตมาก ซึ่งส่วนใหญ่ก็ไม่เป็นปัญหามากนัก เนื่องจากที่ตั้งของครัวเรือนนั้นอยู่ห่างจากโรงงาน และระยะห่างของบ้านเรือน นั้นค่อนข้างมาก จึงทำให้ไม่ค่อยได้รับผลกระทบ อีกทั้งโรงงานมีการกำจัดขยะที่ก่อให้เกิดกลิ่นเหม็นทุกวัน โดยมีพ่อค้ามารับซื้อเศษผักและผลไม้เพื่อนำไปทำปุ๋ยชีวภาพ รวมทั้งทางโรงงานมีการพังกั้นระหว่างครัวเรือนบริเวณใกล้เคียงโรงงาน โดยการรับซื้อวัตถุดิบจากชาวบ้านบริเวณใกล้เคียงโรงงาน และมีการจ้างแรงงานในท้องถิ่น ทำให้ลดข้อขัดแย้งในเรื่องปัญหาต่าง ๆ ลงไปได้มาก ดังแสดงในตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ทักษะคิด ความคิดเห็น และความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อม
ของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดย่อม

ทักษะคิด ความคิดเห็น และความตระหนักใน ปัญหาสิ่งแวดล้อม	น้อย	ปานกลาง	มาก	เกณฑ์
1. ท่านทราบหรือเข้าใจมลภาวะมากน้อยเพียงใด	6	52	4	ปานกลาง
2. มลภาวะที่เกิดจากกิจกรรมหรืองานที่ทำอยู่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในระดับใด	17	34	11	ปานกลาง
3. งานที่ทำอยู่ก่อให้เกิดปัญหาด้านน้ำเสียในระดับใด	13	31	18	ปานกลาง
4. งานที่ทำอยู่ก่อให้เกิดปัญหาด้านกลิ่นในระดับใด	14	35	13	ปานกลาง
5. งานที่ทำอยู่ก่อให้เกิดปัญหาด้านเสียงในระดับใด	17	37	8	ปานกลาง
6. งานที่ทำอยู่ก่อให้เกิดปัญหาด้านขยะมูลฝอยในระดับใด	21	34	7	ปานกลาง
7. งานที่ทำอยู่ก่อให้เกิดปัญหาด้านสารเคมีในระดับใด	32	28	2	น้อย
8. งานที่ทำอยู่ก่อให้เกิดปัญหาด้านควัน/ฝุ่นในระดับใด	29	31	2	ปานกลาง
9. เคยได้รับการร้องเรียนจากผู้อยู่อาศัยข้างเคียงเกี่ยวกับปัญหาด้านน้ำเสียในระดับใด	21	29	12	ปานกลาง
10. เคยได้รับการร้องเรียนจากผู้อยู่อาศัยข้างเคียงเกี่ยวกับปัญหาด้านอากาศเป็นพิษในระดับใด	29	27	6	น้อย
11. โรงงานเคยได้รับการร้องเรียนจากผู้อยู่อาศัยข้างเคียงเกี่ยวกับปัญหาด้านฝุ่นละอองในระดับใด	28	30	4	ปานกลาง
12. โรงงานเคยได้รับการร้องเรียนจากผู้อยู่อาศัยข้างเคียงเกี่ยวกับปัญหาด้านเสียงในระดับใด	24	33	5	ปานกลาง
13. โรงงานเคยได้รับการร้องเรียนจากผู้อยู่อาศัยข้างเคียงเกี่ยวกับปัญหาด้านกลิ่นเหม็นในระดับใด	29	28	5	น้อย
14. สิ่งที่ได้รับการร้องเรียนได้มีการแก้ไขปรับปรุงในระดับใด	7	37	18	ปานกลาง
15. โรงงานมีวิธีการกำจัดมลภาวะของเสียต่างๆตามกฎหมายในระดับใด	6	31	25	ปานกลาง
16. การสร้างมลภาวะเพิ่มมากขึ้นทำให้ค่าใช้จ่ายเพิ่มในระดับใด	8	32	22	ปานกลาง
17. การใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพช่วยลดมลภาวะต่าง ๆ ให้น้อยลงในระดับใด	11	32	19	ปานกลาง
18. งานที่ท่านทำอยู่ทำให้เกิดผลกระทบต่อผิวหนัง	32	22	8	น้อย
19. งานที่ท่านทำอยู่ทำให้เกิดผลกระทบต่อผิวการได้ยิน	21	32	9	ปานกลาง
20. งานที่ท่านทำอยู่ทำให้เกิดผลกระทบต่อกระดูกสันหลัง	22	27	13	ปานกลาง
21. ระหว่างปฏิบัติงานท่านใช้ผ้าปิดปากปิดจมูก	11	35	16	ปานกลาง

ตารางที่ 18 (ต่อ)

ทัศนคติ ความคิดเห็น และความตระหนัก ในปัญหาสิ่งแวดล้อม	น้อย	ปานกลาง	มาก	รวม
22. ระหว่างปฏิบัติงานท่านใส่ถุงมือเป็นประจำ	12	25	25	ปานกลาง/ มาก
23. ระหว่างปฏิบัติงานท่านมีการสวมใส่รองเท้ายาง	5	28	29	มาก
24. ระหว่างปฏิบัติงานท่านสวมใส่ผ้ากันเปื้อน	9	22	31	มาก
25. ระหว่างปฏิบัติงานท่านสวมหมวกคลุมผม	7	20	35	มาก
26. ระหว่างปฏิบัติงานท่านใช้เครื่องป้องกันเสียง	17	30	15	ปานกลาง
27. ท่านเคยได้รับการฝึกอบรมในด้านสิ่งแวดล้อม	23	32	7	ปานกลาง
28. โรงงานของท่านมีหน่วยตรวจสอบและควบคุมบำบัด มลภาวะอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	14	41	7	ปานกลาง

ตารางที่ 19 ทักษะคิด ความคิดเห็นและความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อม
ของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมขนาดย่อม

ทักษะคิด ความคิดเห็น และความตระหนัก ในปัญหาสิ่งแวดล้อม	จำนวน (คน)	\bar{X}	S.D	เกณฑ์
1. ท่านทราบหรือเข้าใจมลภาวะมากน้อยเพียงใด	62	1.9677	.4036	ปานกลาง
2. มลภาวะที่เกิดจากกิจกรรมหรืองานที่ทำอยู่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในระดับใด	62	1.9032	.6704	ปานกลาง
3. งานที่ทำอยู่ก่อให้เกิดปัญหาด้านน้ำเสียในระดับใด	62	2.0806	.7082	ปานกลาง
4. งานที่ทำอยู่ก่อให้เกิดปัญหาด้านกลิ่นในระดับใด	62	1.9839	.6651	ปานกลาง
5. งานที่ทำอยู่ก่อให้เกิดปัญหาด้านเสียงในระดับใด	62	1.8548	.6232	ปานกลาง
6. งานที่ทำอยู่ก่อให้เกิดปัญหาด้านขยะมูลฝอยในระดับใด	62	1.7742	.6381	ปานกลาง
7. งานที่ทำอยู่ก่อให้เกิดปัญหาด้านสารเคมีในระดับใด	62	1.5161	.5652	น้อย
8. งานที่ทำอยู่ก่อให้เกิดปัญหาด้านควันทัน/ฝุ่นในระดับใด	62	1.5645	.5616	น้อย
9. เคยได้รับการร้องเรียนจากผู้อยู่อาศัยข้างเคียงเกี่ยวกับ ปัญหาด้านน้ำเสียในระดับใด	62	1.8548	.7208	ปานกลาง
10. เคยได้รับการร้องเรียนจากผู้อยู่อาศัยข้างเคียงเกี่ยวกับปัญหาด้านอากาศเป็นพิษในระดับใด	62	1.6290	.6587	น้อย
11. โรงงานเคยได้รับการร้องเรียนจากผู้อยู่อาศัยข้างเคียงเกี่ยวกับปัญหาด้านฝุ่นละอองในระดับใด	62	1.6129	.6102	น้อย
12. โรงงานเคยได้รับการร้องเรียนจากผู้อยู่อาศัยข้างเคียงเกี่ยวกับปัญหาด้านเสียงในระดับใด	62	1.6935	.6164	ปานกลาง
13. โรงงานเคยได้รับการร้องเรียนจากผู้อยู่อาศัยข้างเคียงเกี่ยวกับปัญหาด้านกลิ่นเหม็นในระดับใด	62	1.6129	.6365	น้อย
14. สิ่งที่ได้รับการร้องเรียน ได้มีการแก้ไขปรับปรุงในระดับใด	62	2.1774	.6147	ปานกลาง
15. โรงงานมีวิธีการกำจัดมลภาวะของเสียต่างๆตามกฎหมายในระดับใด	62	2.3065	.6425	ปานกลาง
	62	2.2258	.6633	
16. การสร้างมลภาวะเพิ่มมากขึ้นทำให้ค่าใช้จ่ายเพิ่มในระดับใด	62	2.1290	.6891	ปานกลาง
17. การใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพทำให้ลดมลภาวะต่าง ๆ ให้น้อยลงในระดับใด				ปานกลาง

ตารางที่ 19 (ต่อ)

ทัศนคติ ความคิดเห็น และความตระหนัก ในปัญหาสิ่งแวดล้อม	จำนวน (คน)	\bar{X}	S.D.	เกณฑ์
18. งานที่ท่านทำอยู่ทำให้เกิดผลกระทบต่อผิวหนัง	62	1.6129	.7095	น้อย
19. งานที่ท่านทำอยู่ทำให้เกิดผลกระทบต่อการใช้เงิน	62	1.8065	.6736	ปานกลาง
20. งานที่ท่านทำอยู่ทำให้เกิดผลกระทบต่อการใช้พลังงาน	62	1.8548	.7432	ปานกลาง
21. ระหว่างปฏิบัติงานท่านใช้ผ้าปิดปากปิดจมูก	62	2.0806	.6603	ปานกลาง
22. ระหว่างปฏิบัติงานท่านใส่ถุงมือเป็นประจำ	62	2.2097	.7496	ปานกลาง
23. ระหว่างปฏิบัติงานท่านมีการสวมใส่รองเท้ายาง	62	2.3871	.6365	มาก
24. ระหว่างปฏิบัติงานท่านสวมใส่ผ้ากันเปื้อน	62	2.3548	.7265	มาก
25. ระหว่างปฏิบัติงานท่านสวมหมวกคลุมผม	62	2.4516	.6937	มาก
26. ระหว่างปฏิบัติงานท่านใช้เครื่องป้องกันเสียง	62	1.9677	.7236	ปานกลาง
27. ท่านเคยได้รับการฝึกอบรมในด้านสิ่งแวดล้อม	62	1.7419	.6512	ปานกลาง
28. โรงงานของท่านมีหน่วยตรวจสอบและควบคุมบำบัดมลภาวะอย่าง ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	62	1.8871	.5756	ปานกลาง

4.6 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการสิ่งแวดล้อมของอุตสาหกรรมอาหารขนาดกลางและขนาดย่อม

4.6.1 โรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดกลาง

ผลการศึกษาพบว่า ส่วนปัญหาที่คิดว่าเป็นอุปสรรคในการทำงานน้อยที่สุดคือ ปัญหาฝุ่นละอองรบกวนในเวลาทำงานมีจำนวนมากถึง 95 ราย และรองลงมาได้แก่พนักงานคิดว่าโรงงานมีสารพิษที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและร่างกายน้อยมาก โดยมีจำนวนถึง 90 ราย ในส่วนที่เป็นปัญหาในเวลาทำงานมากที่สุดได้แก่ มีกลิ่นเหม็นรบกวนในเวลาทำงานมากถึง 77 ราย และรองลงมาได้แก่เสียงดังรบกวนในเวลาทำงาน มีจำนวนถึง 62 ราย เนื่องจากเป็นโรงงานผลิตอาหารที่ต้องใช้เครื่องจักรต่าง ๆ ในกระบวนการผลิต รวมทั้งมีกลิ่นเหม็นของเศษผักและผลไม้ต่าง ๆ

จากการศึกษาปัญหาอุปสรรคต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงงานของพนักงานพบว่า พนักงานในโรงงานขาดอุปกรณ์ป้องกันเสียงดังรบกวนในขณะที่ทำงานมีจำนวน 29 ราย เนื่องจากการผลิตที่ต้องใช้เครื่องจักรตลอดเวลา ทำให้มีเสียงดังรบกวนขณะทำงาน และพนักงานในโรงงานคิดว่ามีค่าใช้จ่ายในการจัดการสิ่งแวดล้อมมีจำนวน 26 ราย และพนักงานคิดว่าผู้ประกอบการให้ความสนใจต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมน้อย มีจำนวนมากถึง 82 ราย เนื่องจากว่าในปัจจุบันนี้ผู้

ประกอบการต่างก็มีความห่วงใยในสุขภาพร่างกายและสิ่งแวดล้อมมากขึ้นกว่าแต่ก่อน จึงทำให้มีการจัดการสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับที่เป็นน่าพอใจของพนักงาน ดังแสดงในตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ปัญหาอุปสรรคในการทำงานและปัญหาอุปสรรคต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดกลาง

ปัญหาอุปสรรค ในการทำงาน	ความถี่ (ร้อยละ)			รวม
	1 (น้อย)	2 (ปานกลาง)	3 (มาก)	
1. ในโรงงานมีฝุ่นละอองรบกวนในขณะที่ทำงาน	95 (58.60)	38 (23.50)	29 (17.90)	162 (100)
2. ในโรงงานมีเสียงเครื่องจักรดังรบกวนในขณะที่ทำงาน	54 (33.30)	62 (38.30)	46 (28.40)	162 (100)
3. ในโรงงานมีกลิ่นเหม็นรบกวนในขณะที่ทำงาน	54 (33.30)	77 (47.50)	31 (19.10)	162 (100)
4. ในโรงงานมีสารพิษที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและร่างกาย	90 (55.60)	54 (33.30)	18 (11.10)	162 (100)
5. ในโรงงานไม่มีระบบระบายอากาศทำให้อากาศถ่ายเทไม่สะดวก	88 (54.30)	54 (33.30)	20 (12.30)	162 (100)
ปัญหาอุปสรรค ต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงงาน	ความถี่ (ร้อยละ)			รวม
	1 (น้อย)	2 (ปานกลาง)	3 (มาก)	
6. ไม่มีอุปกรณ์และเครื่องป้องกันอันตรายจากการทำงาน	80 (49.40)	59 (36.40)	23 (14.20)	162 (100)
7. โรงงานให้บริการในการตรวจสอบสุขภาพประจำปี	39 (24.10)	76 (46.90)	47 (29.00)	162 (100)
8. ท่านคิดว่ามีประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย	54 (33.30)	59 (36.40)	49 (30.20)	162 (100)
9. ขาดอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการในส่วนของอุปกรณ์ป้องกันฝุ่นละออง	73 (45.10)	64 (39.50)	25 (15.40)	162 (100)
10. ขาดอุปกรณ์ป้องกันเสียงดังรบกวนขณะทำงาน	73 (45.10)	60 (37.00)	29 (17.90)	162 (100)
11. ไม่มีระบบจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพก่อให้เกิดกลิ่นเหม็นรบกวนขณะทำงาน	79 (48.80)	62 (38.30)	21 (13.00)	162 (100)

ตารางที่ 20 (ต่อ)

ปัญหาอุปสรรค ในการทำงาน	ความถี่ (ร้อยละ)			รวม
	1 (น้อย)	2 (ปานกลาง)	3 (มาก)	
12. ผู้ประกอบการไม่ให้ความสนใจต่อการจัดการ สิ่งแวดล้อมในโรงงาน	82 (50.60)	65 (40.10)	15 (9.30)	162 (100)
13. ผู้ปฏิบัติงานไม่ให้ความสนใจต่อการจัดการ	66 (40.70)	82 (50.60)	14 (8.60)	162 (100)
14. มีค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมใน โรงงาน	48 (29.60)	88 (54.30)	26 (16.00)	162 (100)

4.6.2 โรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดย่อม

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอุปสรรคในการทำงานพบว่า พนักงานในโรงงานมีปัญหาด้านกลิ่นเหม็นรบกวนในขณะทำงานมากที่สุดถึง 38 ราย รองลงมาคือในโรงงานมีเสียงดังรบกวนในขณะทำงาน จำนวน 35 ราย และไม่มีระบบระบายอากาศที่พอเหมาะภายในโรงงาน ทำให้อากาศถ่ายเทไม่สะดวก 32 ราย และพนักงานกลุ่มตัวอย่างมีคิดว่ามีประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพมากถึง 34 ราย

สำหรับปัญหาอุปสรรคต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงงานพบว่า พนักงานในโรงงานไม่ให้ความสนใจต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงงานมากถึง 39 ราย รวมทั้งโรงงานไม่มีระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพก่อให้เกิดกลิ่นเหม็นรบกวนขณะทำงานมากถึง 38 ราย รองลงมาได้แก่การที่พนักงานขาดอุปกรณ์ในการป้องกันเสียงดังรบกวน จึงทำให้เป็นปัญหาอุปสรรคในการทำงาน ดังแสดงในตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ปัญหาอุปสรรคในการทำงานและปัญหาอุปสรรคต่อการจัดการสิ่งแวดล้อม
ของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดย่อม

ปัญหาอุปสรรค ในการทำงาน	ความถี่ (ร้อยละ)			รวม
	1(น้อย)	2(ปานกลาง)	3(มาก)	
1. ในโรงงานมีฝุ่นละอองรบกวนในขณะที่ทำงาน	24 (38.70)	26 (41.90)	12 (19.40)	62 (100)
2. ในโรงงานมีเสียงเครื่องจักรดังรบกวนในขณะที่ทำงาน	14 (22.60)	35 (56.50)	13 (21.00)	62 (100)
3. ในโรงงานมีกลิ่นเหม็นรบกวนในขณะที่ทำงาน	19 (30.60)	38 (61.30)	5 (8.10)	62 (100)
4. ในโรงงานมีสารพิษที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและร่างกาย	34 (54.80)	26 (41.90)	2 (3.20)	62 (100)
5. ในโรงงานไม่มีระบบระบายอากาศทำให้อากาศถ่ายเทไม่สะดวก	26 (41.90)	32 (51.60)	4 (6.50)	62 (100)
6. ไม่มีอุปกรณ์และเครื่องป้องกันอันตรายจากการทำงาน	28 (45.20)	31 (50.00)	3 (4.80)	62 (100)
7. โรงงานให้บริการในการตรวจสอบสุขภาพประจำปี	22 (35.50)	34 (54.80)	60 (97.00)	62 (100)
8. ท่านคิดว่ามีประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย	22 (35.50)	34 (54.80)	6 (97.00)	62 (100)
9. ขาดอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการในส่วนของอุปกรณ์ป้องกันฝุ่นละออง	24 (38.7)	30 (48.40)	8 (12.90)	62 100
10. ขาดอุปกรณ์ป้องกันเสียงดังรบกวนขณะทำงาน	18 (29)	37 (59.70)	7 (11.30)	62 100
11. ไม่มีระบบจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพก่อให้เกิดกลิ่นเหม็นรบกวนขณะทำงาน	19 (30.60)	38 (61.30)	5 (8.10)	62 100
12. ผู้ประกอบการไม่ให้ความสนใจต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงงาน	23 (37.10)	36 (58.10)	3 (4.80)	62 100
13. ผู้ปฏิบัติงานไม่ให้ความสนใจต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงงาน	18 29	39 (62.90)	5 (8.10)	62 100
14. มีค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงงาน	16 (25.80)	42 (67.70)	4 (6.50)	62 100

4.7 มาตรการและแนวทางในการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดกลางและขนาดย่อม

4.7.1 โรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดกลาง

จากการศึกษามาตรการและแนวทางในการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงงานขนาดกลาง โดยการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการโรงงานพบว่า ทางโรงงานมีระบบในการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยได้มีการกำหนดมาตรการและแนวทางในด้านน้ำเสียเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาได้แก่ เรื่องกากของเสีย, ขยะมูลฝอย, สารเคมี, ฝุ่นละออง และเสียง ซึ่งทางโรงงานได้กล่าวถึงการบำบัดน้ำเสียโดยมีการดักของเสีย ดักไขมัน แล้วดำเนินการบำบัด น้ำเสียให้เปลี่ยนสภาพเป็นน้ำสะอาด โดยมีค่ามาตรฐานต่าง ๆ อยู่ในเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ส่วนการจัดการของเสีย กากของเหลือจากขั้นตอนการผลิตนั้น ทางโรงงานนำไปทิ้งในหลุมขยะที่ขุดไว้ซึ่งอยู่ไกลจากชุมชน แล้วนำของเสียต่าง ๆ ที่เกิดจากกระบวนการผลิต ซึ่งเป็นกากเช่นเดียวกันกับกากอาหารตามบ้านเรือนทั่วไป ซึ่งไม่มีพิษหรือมีการสะสมที่อาจจะอันตรายต่อพนักงานหรือชาวบ้านได้ ส่วนมลพิษทางด้านเสียง/กลิ่นรบกวน ไม่มีอันตรายหรือส่งผลกระทบต่อชุมชนชาวบ้านใกล้เคียง ซึ่งทางโรงงานได้มีการจัดการป้องกันไว้แล้ว รวมทั้งยังมีกฎระเบียบสำหรับพนักงานในการทำงานอย่างเคร่งครัด ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้จัดการโรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลาง เกี่ยวกับมาตรการและแนวทางในการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงงานสรุปได้ ดังนี้

1) ทางด้านน้ำเสีย

- ใช้น้ำให้น้อย เพื่อเป็นการขจัดน้ำเสียที่ต้นทาง
- มีระบบบำบัดน้ำเสียที่มีคุณภาพ
- ถ้ามีปัญหาเรื่องระบบบำบัด ไม่ควรปล่อยน้ำเสียออกสู่แหล่งน้ำสาธารณะ

2) ทางด้านอากาศ

สำหรับโรงงานอุตสาหกรรมที่มีมลพิษทางด้านอากาศ ก็ควรจะติดตั้งอุปกรณ์กำจัดมลพิษ หรือควรมีการปรับปรุงกระบวนการผลิต หรือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อทางอากาศได้

3) ทางด้านขยะมูลฝอย

ควรมีวิธีการกำจัดขยะให้เหมาะสมกับประเภทของขยะ โดยยึดหลักการไม่ให้เกิดความเดือดร้อนหรือเป็นพิษภัยต่อสิ่งมีชีวิต

4) ทางด้านเสียง และกลิ่นเหม็น

ถ้าไม่สามารถควบคุมได้ ควรย้ายสถานประกอบการให้อยู่ไกลชุมชน

สำหรับมาตรการและแนวทางที่ทางโรงงาน กำหนดเพื่อเป็นมาตรฐานในการให้พนักงานในโรงงานปฏิบัติตามนั้น ผู้จัดการโรงงานมีความคิดเห็นว่า ทางโรงงานมีความพอใจในระดับหนึ่ง และเห็นว่าไม่ต้องมีการปรับปรุง เพียงแต่ดูแลระบบที่มีอยู่อย่างต่อเนื่องให้ดีขึ้นเพียงพอ รวมทั้งให้มีการบำรุงรักษาและแก้ไขระบบการกำจัดมลพิษต่าง ๆ ในทันทีที่มีปัญหา สำหรับมลพิษทางอากาศนั้น คิดว่าทางโรงงานไม่มีปัญหาทางด้านอากาศเป็นพิษ เนื่องจากมีระบบระบายอากาศที่เหมาะสมกับตัวอาคาร ส่วนทางด้านการขยะมูลฝอย ได้ดูแลเอาใจใส่พนักงานให้ทิ้งขยะมูลฝอยในที่ที่กำหนดให้ รวมทั้งสอดส่องดูแลพนักงานที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีมลพิษทางเสียง โดยใช้อุปกรณ์ป้องกันอย่างสม่ำเสมอ ส่วนทางด้านกลิ่นเหม็นคิดว่า ไม่มีปัญหาแต่อย่างใด

ทางโรงงานมีความคิดว่ามาตรการและแนวทางในการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงงานมีความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อมมาก เนื่องจากรอบ ๆ บริเวณโรงงานเป็นที่อยู่อาศัยของประชาชน ซึ่งเขาเหล่านี้จะได้รับผลกระทบโดยตรง ถ้าไม่มีมาตรการต่าง ๆ ในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้ดีได้ จะก่อให้เกิดปัญหาตามมาอย่างแน่นอน

สำหรับขั้นตอนการผลิตที่ทางโรงงานคิดว่าก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมคือ ขั้นตอนในการทำความสะอาดวัตถุดิบ และขั้นตอนการคัดเลือกวัตถุดิบเพื่อให้ได้ขนาดที่ต้องการ ส่วนวัตถุดิบที่ไม่ได้ขนาด หรือชำรุดเสียหายก็จะนำไปทิ้ง รวมทั้งขั้นตอนที่มีการทำให้วัตถุดิบหรือส่วนประกอบของวัตถุดิบตกหล่น ส่วนปัญหาอุปสรรคในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงงานนั้นทางโรงงานคิดว่าไม่มีปัญหาอุปสรรค และคิดว่าโรงงานมีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมเพียงพอแล้ว แต่ส่วนหนึ่งที่เน้นเป็นพิเศษสำหรับโรงงานคือ จะเน้นในเรื่องของการบำบัดน้ำเสีย ในส่วนของการจัดการสิ่งแวดล้อมในด้านอื่น คือต้องการเห็นพนักงานมีความเข้าใจในปัญหาของสิ่งแวดล้อมและมีความรู้ในเรื่องนี้อย่างดี เพื่อที่เขาเหล่านั้นจะได้มีส่วนร่วมในการจัดการต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีที่สุด

4.7.2 ความคิดเห็นของชุมชนต่อโรงงานอุตสาหกรรมอาหารโรงงานอุตสาหกรรม

อาหารขนาดกลาง

จากการวิเคราะห์ตารางที่ 20 พบว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการให้โรงงานช่วยเหลือโดยการจ้างแรงงานในท้องถิ่น จำนวน 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 70 และจากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการร้องเรียนโรงงานในเรื่องกลิ่นมากที่สุด รวมทั้งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับค่าชดเชย หรือเงินช่วยเหลือจากโรงงาน ส่วนข้อเสนอแนะที่อยากให้ทางโรงงานแก้ไขในปัจจุบันคือปัญหาทางด้านขยะมากที่สุด เนื่องจากขยะที่ทางโรงงานนำไปทิ้งนั้น เป็นขยะแบบเปิด ซึ่งชุด

หลุมขนาดใหญ่ทิ้งไว้ ซึ่งไม่ได้ทำการกลบ เพราะต้องรอจนขยะเต็มถึงจะทำการกลบ จึงทำให้เกิดแมลงวันชุมมาก ก่อให้เกิดความรำคาญ และเป็นพาหนะนำโรค ซึ่งชาวบ้านอยากให้ทางโรงงานหามาตรการและแนวทางเพื่อแก้ไขในเรื่องดังกล่าว อีกทั้งหลุมขยะตั้งอยู่เหนือพื้นที่ที่ชาวบ้านอาศัยอยู่ และอยู่ในพื้นที่สูงกว่าที่ชาวบ้านอาศัยอยู่ จึงทำให้ฤดูฝน น้ำจากน้ำฝนจะไหลลงมาในทีนา ทำให้ชาวนาทำนาจึงได้รับผลกระทบต่อผิวหนัง เช่น เกิดอาการคัน และมีผื่นขึ้นตามร่างกาย ส่วนทางด้านอื่น ๆ นั้น จากการสอบถามพบว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการให้ทางโรงงานได้เข้ามามีส่วนในการพัฒนาหมู่บ้าน โดยให้เข้ามามีกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้าน อาทิเช่น งานบุญต่าง ๆ รวมทั้งงานกีฬา และช่วยแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับหมู่บ้านด้วย

4.7.3 โรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดย่อม

จากการศึกษาโดยการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ โรงงานขนาดย่อมถึงมาตรการและแนวทางในการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงงานในปัจจุบันของโรงงาน พบว่า ปัจจุบันมีโรงงานมีการกำหนดมาตรการและแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงงานในด้าน น้ำเสีย กากของเสีย ขยะมูลฝอย เขม่า/ควัน ฝุ่นละออง กลิ่น ตามลำดับความสำคัญของปัญหา ซึ่งมาตรการและแนวทางดังกล่าวได้นำมาปฏิบัติโดยมีระบบบำบัดน้ำเสียในบ่อกักก่อนระบายลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ ส่วนกากของเสียที่เหลือจากขั้นตอนการผลิต ได้มีผู้รับเหมามารับซื้อถึงโรงงาน (วันต่อวัน) เพื่อนำไปทำปุ๋ยหมัก) ส่วนมาตรการการควบคุมมลพิษทางเสียง/กลิ่นรบกวน และมลพิษทางอากาศอันเนื่องมาจากฝุ่นละอองในโรงงานมีการจัดการโดย เรื่องฝุ่นละอองมีการตัดฝุ่นละอองเพื่อไม่ให้ฟุ้งกระจายออกไปนอกโรงงาน ทางด้านเสียงไม่มีผลกระทบต่อชุมชน เนื่องจากโรงงานตั้งอยู่ห่างไกลจากชุมชนพอสมควร สำหรับกลิ่นมีบ้างถ้าอากาศแปรปรวน ทางด้านการจัดการมลพิษจากโรงงานนั้น ทางโรงงานมีการจัดการดังนี้

1) ทางด้านน้ำเสีย

การออกแบบระบบบำบัดน้ำเสีย โดยต้องทราบถึงขบวนการผลิตก่อนจะออกแบบระบบบำบัดมีการบำรุงรักษาเครื่องจักรในระบบบำบัดน้ำเสียให้ทำงานได้ตลอดเวลา การผลิตมีการตรวจสอบคุณภาพน้ำทิ้ง ก่อนปล่อยออกสู่แหล่งน้ำสาธารณะให้อยู่ในเกณฑ์ที่กรมโรงงานกำหนด

2) ทางด้านอากาศ

ใช้น้ำมันเชื้อเพลิงที่มีกำมะถันต่ำ

3) ขยะมูลฝอย

ทำขยะมูลฝอยให้เป็นปุ๋ยหมักเพื่อนำไปเป็นปุ๋ยใส่ต้นไม้กลับคืนสู่ธรรมชาติ

4) ทางด้านเสียง/กลิ่น

แยกเครื่องจักรที่ทำให้เกิดเสียงดัง ออกจากเครื่องจักรที่ไม่ทำให้เกิดเสียงดัง มาตรการและแนวทางที่ได้กำหนดและนำมาปฏิบัตินั้นควรจะมีการปรับปรุงแก้ไข ดังนี้ ปรับปรุงเครื่องจักรให้ทันสมัยขึ้น สำหรับมาตรการและแนวทางในการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงงาน มีความจำเป็นเพราะมาตรการและแนวทางในการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงงานเป็นสิ่งสำคัญ จะทำให้พนักงานมีสุขภาพแข็งแรงขึ้น ชุมชนที่อยู่อาศัยใกล้กับโรงงาน มีสุขภาพดี ไม่ทำให้สภาพแวดล้อมเสียหาย ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ รวมทั้งข้อเสนอแนะในการจัดการสิ่งแวดล้อมในการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงงาน อันเกิดผลกระทบจากกระบวนการผลิต คือ การคว้านเม็ด ล้างทำความสะอาด แซ่เคลเซียมคลอไรด์ ฆ่าเชื้อ รวมทั้งการปิดฝา ซึ่งมีวิธีการจัดการผลกระทบที่เกิดจากกระบวนการผลิต ดังนี้

- ขั้นตอนการคว้านเม็ด ให้นำไปทำเป็นปุ๋ยหมักให้กับต้นไม้
- นำน้ำใช้แล้วก่อนทิ้งปล่อยออกสู่ธรรมชาติ ต้องผ่านการบำบัดตามกฎเกณฑ์ของกรมโรงงาน
- ใช้เชื้อเพลิงที่มีกำมะถันต่ำ

คิดว่าวิธีการจัดการในโรงงานเป็นวิธีที่เหมาะสมเพียงพอแล้ว ส่วนเรื่องของน้ำทิ้งคิดว่าควรจะนำน้ำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อีก โดยไม่ปล่อยทิ้งให้สูญหายไปโดยเปล่าประโยชน์ ส่วนในด้านโรงงานนั้นควรจะมีการพัฒนาและปรับปรุง และทำการบำบัดให้ดีขึ้น ส่วนในเรื่องที่อยากให้นั้นเป็นพิเศษคือ ต้องการเน้นในเรื่องน้ำทิ้งของโรงงานเป็นพิเศษ โดยลดการใช้น้ำลงให้ได้มากที่สุด โดยไม่ทำให้คุณภาพของผลิตภัณฑ์ด้อยคุณภาพ ส่วนข้อเสนอแนะคิดว่า การที่จะจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงงาน จะต้องมุ่งเน้นที่คนก่อน คือให้ความรู้ความเข้าใจ และความตระหนัก จิตสำนึก ต้องสร้างสิ่งที่กล่าวมาข้างต้นให้พนักงานและเจ้าของโรงงานได้เข้าใจ ก่อนลงมือปฏิบัติ ส่วนจะใช้วิธีการใด ขึ้นอยู่กับสถานะของโรงงานนั้น ๆ

4.7.4 ความคิดเห็นของชุมชนต่อโรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดย่อม

จากการวิเคราะห์ตารางที่ 22 พบว่าครัวเรือนบริเวณใกล้เคียงโรงงานต้องการให้โรงงานช่วยเหลือโดยการพัฒนาหมู่บ้าน โดยอยากให้ทางโรงงานแก้ไขปัญหาในเรื่องกลิ่นเหม็นมากที่สุดเป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่ปัญหาเรื่องน้ำเสีย ส่วนในด้านอื่น ๆ นั้น ชาวบ้านบริเวณใกล้เคียงโรงงานต้องการให้ทางโรงงานช่วยเหลือพัฒนาหมู่บ้านเป็นอันดับแรก จากการสอบถามชาวบ้านพบว่าอยากให้ทางโรงงานพัฒนาในด้านกีฬา และแก้ปัญหาในเรื่องของยาเสพติด รองลงมาได้แก่การจ้างแรงงานในท้องถิ่น

ตาราง 22 ความคิดเห็นของชาวบ้านต่อโรงงานอุตสาหกรรมอาหารขนาดกลางและขนาดย่อม

ความคิดเห็นของชาวบ้าน ต่อโรงงาน	โรงงานอุตสาหกรรม อาหารขนาดกลาง		โรงงานอุตสาหกรรม อาหารขนาดย่อม	
	จำนวน (N=40)	ร้อยละ	จำนวน (N=36)	ร้อยละ
1. ชาวบ้านมีการร้องเรียนต่อโรงงาน/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือไม่ - เคยร้องเรียน - ไม่เคยร้องเรียน	28 12	70 30	6 30	16.7 83.3
2. หากจะมีการร้องเรียนจะร้องเรียนในประเด็นปัญหาอะไร - ขยะ - น้ำเสีย - กลิ่น - อื่น ๆ	34 3 3 0	85 7.5 7.5 0	2 2 16 16	5.6 5.6 44.4 44.4
3. เคยได้รับความช่วยเหลือในด้านใด - ค่าชดเชย - สาธารณูปโภค (ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา ฯลฯ) - ไม่เคย	0 2 38	0 5 95	0 0 36	0 0 100
4. ข้อเสนอแนะให้ทางโรงงานแก้ไข - ขยะ - น้ำ - กลิ่น	38 2 0	95 5 0	6 10 20	16.67 27.78 55.55
5. ต้องการให้โรงงานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในเรื่องใด - การจ้างงาน - ช่วยเหลือพัฒนาหมู่บ้าน	28 6 6	70 15 15	16 20 0	44.4 55.6 0